

ACC. N:R. M. 6576 : 1-7.

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda.
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940. Född år 1835. i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Frågelista H. C. 19 - Födelsedag och namnsdag:

sid. 1-7.

7 sid.

ACC. N.R. M. 6576 : 1.

Landskap: Småland
Härad: Allbo
Socken: Vislanda
Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Blenda Andersson
Adress: Skörda, Vislanda.
Berättat av: min moder
Född år 1835. i

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Förr i tiden var det inget allmänt bruk bland allmogen att fira varken födelsedagar eller namnsdagar. Det var endast bland herrskapsfolken som sådant förekom. Födelsedagsfirandet har följt med kulturutvecklingen. Det är som allt annat i nyare tid, sådana herrskapsbruk började sprida sig i början på 1860-talet då statens järnväg byggts genom socknen. Förut var det visst mera namnsdagar som ihågkommas bland ungdomen, men i regel endast bland flickorna. Och då kunde både flickor och pojkar i en by klä ut sig och gå till flickans hem om

ACC. N:R. M. 6576 : 2.

Landskap: Småland
Härad: Allbo
Socken: Vislanda
Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Blenda Andersson
Adress: Skörda, Vislanda.
Berättat av: min moder
Född år 1835. i

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kvällen och föra skojs utanför, ty de gingo ej in. Detta gjordes dock inte varje gång en flicka hade sön namnsdag, utan endast om flickan var omtyckt av alla, och själv var glad och lyckel. Då de klädde ut sig, vrängde de byxor och tröjor och hättor och sotade sig i ansiktet eller bytte poj-karna och flickorna kläder sig emellan. Att ungdomen klädde ut sig var ett omtyckt nöje förr i tiden då det ej fanns några nöjen på landsbygden. Då de klädde ut sig, kunde de gå till vilken gård och vilket ställe de ville vid alla tider eller när de tyckte det var roligt, när det annars ej passade att gå till samma plats. Därför klädde ungdomen ut sig vid alla möjliga tillfällen. Allt detta skedde om kvällarna.

På 1860-talet började de unga gratulera varandra på namnsdagen, eller på födelsedagen med

ACC. N:R.

M. 6576 : 3.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Blenda Andersson .....
Härad: Allbo ..... Adress: Skärda, Vislanda .....
Socken: Vislanda ..... Berättat av: min moder .....
Uppteckningsår: 1940 ..... Född år 1835 i .....

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ett "märke" (=kort) som var tryckt med blommor på. Detta gävo de födelsedagsbarnet i handen utan något papper eller kuvärt om det. Så småningom började de gratulera varandra med blommor som växt i den egna kålgården. Några blommor fanns ej på den tiden att köpa. Blommorna, som utgjordes av lavendel, åbrådd, isop, pioner, svärds-liljor, träskogubbar, dallregräs m.m. bands ihop i en bukett som kallades "kryddakast." Fram på 1880-talet hade de ett litet vitt papper omkring buketten som var uddigt i kanten och liknade tårtpapper. Och hade de ej råd att köpa sådant papper, klippte de av vanligt vitt skrivpapper ett bukettpapper i rundel så stort som en decerttallrik, varpå de klippte uddar och på uddarna stucko de perforerade hål med en knappnål i blommiga eller rutiga mönster. I mitten på papperet klipptes ett runt hål lagom stort att sticka igenom skäften av blommorna i blombuketten. Ofta lades denna blombukett på

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6576:4

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940 Född år 1835 i .....

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

förstukvisten innan födelse- eller namnsdagsbarnet vaknade på morgonen, eller bar den uppvaktande själv blommorna till vederbörande eller sändes ett barn att bära fram blommorna. Denna hyllning förekom vanligast bland flickor emellan.

Då de s.k. vykorten kom i handeln omkring början på 1900-talet blev det ett allmänt bruk att sända ett vykort till släkt, vänner och bekanta på deras namns- och födelsedagar, och denna sed finnes ännu kvar till en del, men ej så allmänt som först vykorten kom ut.

Förr i tiden gjordes inga s.k. födelsedags- eller namnsdagskalas. Men då kaffet på 1860 och 1870-talen började komma i bruk bland allmogen började en och annan göra kaffekalas på någon av dessa dagar. Och sedan utvecklade sig dessa mer och mer, särskilt bland fruntimren. Första tiden gingo de på födelsedagskalas utan att taga några presenter med sig till festföremålet. Men sedan började en och annan gratulera festföremålet med en hembakad vetekrans eller med blommor från den egna kåltäppan när det var på sommaren, och om det var på vintern så gratulerades med ett par myrtenkvistar, en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6576 : 5

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940 Född år 1835 i

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

pelargoniablomma eller en blomma från någon annan krukväxt inne i rummet. De gratulera inte med hela krukväxten, utan endast med en liten avbruten blomma av krukväxten. - På sina ställe började de ge sina barn en födelsedagsgåva på sin födelsedag såsom ett klädesplagg e.d. Från min egen barndom minns jag, att jag ej blev uppvaktad på min födelsedag på något sätt. Det enda särskilda på denna dag var, att min mor sade till mig att jag fyllade år den dagen och hur gammal jag var. Jag är född 1880 och när jag var en 7-10 år börja jag fundera på, att själv göra min födelsedag bemärkt. Vi fingo ej kaffe på den tiden utan på söndagarna till frukost. Och då gömde jag varje söndag min sockerbit (barnen fingo blott en sockerbit till kaffet vardera gången) under hela året, för mor skulle bjuda hemmafolket på kaffe till merafton på min födelsedag och så skulle jag bjuda på socker, som jag hade sparat ihop, till kaffet.

I början på 1900-talet började det bli allmänt att fira sin födelsedag och man firade även sin namnsdag. Omkring

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6576:6

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Blenda Andersson .....
 Härad: Allbo ..... Adress: Skörda, Vislanda .....
 Socken: Vislanda ..... Berättat av: min moder .....
 Uppteckningsår: 1940 ..... Född år 1835 i .....

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1910 uppkom bruket att fira sin födelsedag vid jämna år, såsom 40, 50, 60, 70 år etc. Det var särskilt karlarna som började därmed. (Kvinnorna hade sina små födelsedagskalas varje gång de fyllade år) Och då skulle släkt, vänner och grannar inbjudas till ett storartat kalas där det serverades rikligt med mat och sprit. Männen inbjödos särskilt men fanns det utrymme i huset inbjödos fruarna på samma gång. Männen skulle då lägga ihop pengar till inköp av presenter till jubelaren, såsom snusdosa och käpp med silverkrycka av gammalt silver samt korgstol, blommor m.m. De kunde även lägga ihop pengar för inköp av en guldklocka med eller utan kedja. Denna sed fortgår ännu, men ännu med mera pomp och ståt. När en man nu skall fylla jämna år, går en vän till honom omkring med en lista och så skall varje man av jubelarens bekantskapskrets lägga 5 kr., sedan köpes antingen presenter för pengarna eller överlämnas penningssumman till jubelaren, vilken uppvaktas tidigt på morgonen på sin födelsedag. Då en kvinna fyller

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. *M. 6576 : 7.*

Landskap: Småland
Härad: Allbo
Socken: Vislanda
Uppteckningsår: 1940
Upptecknat av: Blenda Andersson
Adress: Skörda, Vislanda
Berättat av: min moder
Född år 1835 i

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

jämna år, uppvaktas hon numera på samma sätt, men till hennes
lägges ej mera än 2 kr. på listan.

Upptecknat av
Blenda Andersson
Skörda, Vislanda.

Skriv endast på denna sida!